

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΧ-3107	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δεοντολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις PowerPoint· βίντεο· δια-δραστικές-βιωματικές δραστηριότητες· ομαδικές και ατομικές δραστηριότητες αναστοχασμού εντός τάξης.	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Υποβάθρου (Υποχρεωτικό)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες I		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με εργασία και προσωπική μελέτη με εξετάσεις στην Αγγλική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/view.php?id=4907#section-6		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης <p><i>και Παράρτημα Β</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θεμελιώδεις αρχές δεοντολογίας που θα πρέπει να υιοθετούν ως επιστήμονες, ερευνητές, επαγγελματίες ψυχολόγοι, αλλά και υπεύθυνοι πολίτες.</p> <p>Ειδικότεροι στόχοι του μαθήματος είναι:</p> <p>Η εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες ηθικές και δεοντολογικές απαιτήσεις του επαγγέλματος.</p> <p>Η παροχή κατευθυντήριων γραμμών για την αξιολόγηση και επίλυση των ηθικών διλημάτων και του τρόπου λήψης αποφάσεων σε τέτοια ζητήματα.</p> <p>Η ενθάρρυνση των φοιτητών στην αυτοπαράτηρηση έτσι ώστε να μάθουν να αναγνωρίζουν</p>

προκαταλήψεις, στάσεις, αξίες και πεποιθήσεις, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν την επαγγελματική και ηθική συμπεριφορά τους.

Η ενημέρωση και εξοικείωση των φοιτητών για τα ηθικά ζητήματα και τις ηθικές αρχές που αφορούν στην έρευνα, στην κλινική πρακτική, στο πανεπιστήμιο, και στη ζωή γενικότερα.

Με το πέρας του μαθήματος αναμένεται οι φοιτητές να έχουν:

Κατανοήσει την αναγκαιότητα τήρησης θεμελιωδών αρχών ηθικής και δεοντολογίας κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους, αλλά και της καθημερινότητάς τους, γενικότερα.

Εντοπίζει ηθικά και δεοντολογικά διλήμματα που προκύπτουν από την άσκηση του επαγγέλματος του ψυχολόγου.

Αναστοχαστεί πάνω στους σύγχρονους προβληματισμούς και τις αναπόφευκτες προκλήσεις γύρω από ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας.

Αναστοχαστεί πάνω στα ισχύοντα πλαίσια δεοντολογίας ως προς το επάγγελμα του ψυχολόγου (έρευνα, κλινική πράξη, αξιολόγηση), αλλά και ως προς την συμπεριφορά τους στον πανεπιστημιακό χώρο (π.χ., λογοκλοπή, αντιγραφή, ηθική παρενόχληση).

Αναπτύξει μοντέλα κριτικής σκέψης που θα τους βοηθήσουν να συμπεριφέρονται ηθικά και υπεύθυνα στη ζωή τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

«Μετάφραση/εφαρμογή» επιστημονικών ευρημάτων και θεωριών στην προσωπική ζωή αλλά και σε άλλα μαθήματα.

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής, και επαγωγικής σκέψης.

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα.

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Άσκηση, αυτοεπιβεβαίωσης, αυτοσυμπόνιας, και αυτοβελτίωσης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνδέεται με τους 5 βασικούς άξονες του προγράμματος σπουδών: Επιστημονικές βάσεις [1], Επιστημονική έρευνα και Κριτική Σκέψη [2], Ηθική και κοινωνική ευθύνη [3], Ικανότητα Επικοινωνίας [4], Βασική προετοιμασία για αποφάσεις καριέρας και επαγγελματικής αποκατάστασης [5].

1^η βδομάδα: Γνωριμία και εισαγωγή στο μάθημα. Αποσαφήνιση του τρόπου διδασκαλίας και αξιολόγησης. Η φιλοσοφική βάση της ηθικής και της δεοντολογίας. Αποσαφήνιση βασικών εννοιών (π.χ., τι είναι ηθική, τι είναι δεοντολογία, σύνδεση ηθικής-δεοντολογίας και

ευημερίας/υγείας). Διαχωρισμός μεταξύ «επιθυμητών ιδανικών» και «επιβαλλόμενων κανόνων» συμπεριφοράς. [1, 3, 4]

2^η βδομάδα: Επισκόπηση του κώδικα δεοντολογίας της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας. Οι πέντε υπερκείμενες ηθικές αρχές. Οι δέκα κανόνες/στάνταρ του κώδικα δεοντολογίας του APA. Εξαιρέσεις από τους κανόνες δεοντολογίας. Παραδείγματα εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας στην πράξη. Ταύτιση/σύνδεση προσωπικής και επαγγελματικής ηθικής. [1, 2, 3, 4, 5]

3^η βδομάδα: Λήψη ηθικών αποφάσεων. Τομείς στους οποίους οι ψυχολόγοι οφείλουν να εφαρμόζουν δεξιότητες λήψης ηθικών αποφάσεων. Το μοντέλο των πέντε σταδίων στη λήψη ηθικών αποφάσεων. Λήψη αποφάσεων επείγουσας ανάγκης - εξαιρετικής κρισιμότητας. [1, 2, 3, 4, 5]

4^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην κλινική πρακτική I. Αποσαφήνιση ικανότητας/επάρκειας. Χαρακτηριστικά ενός επαρκούς/ικανού ψυχολόγου, πιθανές εξαιρέσεις από τον κανόνα της επάρκειας. Συναισθηματική επάρκεια και εξασθένιση. Θέματα ορίων και αυτοαποκάλυψης στη δουλειά του ψυχολόγου. [1, 2, 3, 4, 5]

5^η βδομάδα: Πρώτη πρόοδος (υποχρεωτική).

6^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην κλινική πρακτική II. Συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης, εμπιστευτικότητα και απόρρητο συνεδριών. Εξαιρέσεις εμπιστευτικότητας και απορρήτου. Ασθενείς-πελάτες που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή τους και τη ζωή των άλλων. Διακοπή-ολοκλήρωση θεραπείας. Αμφιλεγόμενες - αντιδεοντολογικές ψυχολογικές θεραπείες. [1, 2, 3, 4, 5]

7^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην ψυχολογική έρευνα I. Ηθικά στάνταρ στην έρευνα. Η κουλτούρα «publish or perish». Ερευνητική απάτη (π.χ., δημοσίευση παραποιημένων, πλαστών δεδομένων). Ανάκληση/απόσυρση δημοσιευμένων ερευνών. Διαφάνεια και αναπαραγωγή. Αρχές και πρακτικές της Ανοικτής Επιστήμης. Επιδίωξη των υψηλότερων ιδανικών από τη μεριά των ερευνητών. [1, 2, 3, 4, 5]

8^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην ψυχολογική έρευνα II. Τήρηση ηθικών στάνταρ στην έρευνα και ποιότητα έρευνας. Επιπτώσεις μη τήρησης ερευνητικών ηθικών στάνταρ στην πραγματική ζωή. Εφαρμογές Ανοικτής Επιστήμης: Η Επιστήμη των Πολιτών (Citizen Science). Φως στο τούνελ: Η αμφιλεγόμενη έρευνα των αντικαταθλιπτικών φαρμάκων. [1, 2, 3, 4, 5]

9^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στο πανεπιστήμιο I. Οι ψυχολόγοι ως καθηγητές πανεπιστημίου. Χαρακτηριστικά του καλού, ηθικού, καθηγητή πανεπιστημίου. Ηθικές αρχές και στάνταρ στη διδασκαλία και μάθηση. Πολύπλευρες σχέσεις και όρια στις σχέσεις καθηγητών - φοιτητών. [1, 2, 3, 4, 5]

10^η βδομάδα: Δεύτερη πρόοδος (υποχρεωτική).

11^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στο πανεπιστήμιο II. Χαρακτηριστικά του καλού, ηθικού, φοιτητή. Αξιολογήσεις καθηγητών από τους φοιτητές: πως (είναι καλό να) γίνονται, τι συνέπειες έχουν. Νοοτροπία θύματος και επιπτώσεις αυτής στους φοιτητές. Επιπτώσεις αμφιλεγόμενων-αντιδεοντολογικών πρακτικών στην υγεία και ποιότητα ζωής. [1, 2, 3, 4, 5]

12^η βδομάδα: Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην ευρύτερη κοινωνία. Η διαφήμιση-προβολή του ψυχολόγου και της δουλειάς του στην κοινωνία. Η διαδικτυακή παρουσία των ψυχολόγων. Η αυτοαποκάλυψη των ψυχολόγων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η (ορθή) χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από την πλευρά του ψυχολόγου. [1, 2, 3, 4, 5]

13^η βδομάδα. Λογική, συναίσθημα, και ηθική συμπεριφορά. Ορθολογικές και μη-ορθολογικές διαδικασίες στη λήψη ηθικών αποφάσεων και υιοθέτηση ηθικών συμπεριφορών. Η επίδραση των συναισθημάτων, εντυπώσεων, διαπροσωπικών σχέσεων, και συνθηκών στη λήψη ηθικών αποφάσεων και στην υιοθέτηση ηθικών συμπεριφορών. Αυτοφροντίδα και ηθική συμπεριφορά. [1, 2, 3, 4, 5]

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη (Πρόσωπο με πρόσωπο)</p>		
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-Learn</p>		
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)</p>	<p>ECTS</p>
	<p>Διαλέξεις. Ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες εντός τάξης.</p>	<p>39</p>	<p>1,56</p>
	<p>Μελέτη και διεξαγωγή προόδων.</p>	<p>50</p>	<p>2</p>
	<p>Μελέτη και διεξαγωγή τελικής εξέτασης.</p>	<p>50</p>	<p>2</p>
	<p>Προετοιμασία για το μάθημα</p>	<p>10</p>	<p>0,4</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	<p>149</p>	<p>6</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Πρόσδος 1 (υποχρεωτική) = 25% του τελικού βαθμού. Πρόσδος 2 (υποχρεωτική) = 25% του τελικού βαθμού. Τελική εξέταση (υποχρεωτική) = 50% του τελικού βαθμού. Η φυσική παρουσία/συμμετοχή των φοιτητών στην τάξη θα επιβραβευτεί με μπόνους 10% επί του τελικού βαθμού (όσοι απουσιάζουν δεν θα χάσουν βαθμούς). Θα δοθούν αναλυτικές οδηγίες και κριτήρια αξιολόγησης/βαθμολόγησης στην πρώτη συνάντηση. Η αξιολόγηση γίνεται στα Ελληνικά. Για τους φοιτητές Erasmus, στα Αγγλικά.</p>		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Οι διαλέξεις θα βασιστούν σε μεγάλο βαθμό στο βιβλίο: Knapp, S. J., VandeCreek, L. D., & Fingerhut, R. (2017). *Practical ethics for psychologists: A positive approach*. American Psychological Association. Το βιβλίο θα αναρτηθεί στο E-learn το μαθήματος σε μορφή pdf.

Οι διαλέξεις (PowerPoint) και σημειώσεις της διδάσκουσας θα είναι διαθέσιμες στο E-learn του μαθήματος.

Ενδεικτικά άρθρα μαθήματος:

Chu, T. H., Sun, M., & Crystal Jiang, L. (2023). Self-disclosure in social media and psychological well-being: A meta-analysis. *Journal of Social and Personal Relationships*, 40(2), 576-599.

<https://doi.org/10.1177/02654075221119429>.

Simionato, G., Simpson, S., & Reid, C. (2019). Burnout as an ethical issue in psychotherapy. *Psychotherapy*, 56(4), 470-482. <https://doi.org/10.1037/pst0000261>.

Knapp, S., Gottlieb, M. C., & Handelsman, M. M. (2018). The benefits of adopting a positive perspective in ethics education. *Training and Education in Professional Psychology*, 12(3), 196.

<http://dx.doi.org/10.1037/tep0000195>.

Kouchaki, M., & Desai, S. D. (2015, March). Anxious, threatened, and also unethical: How anxiety makes individuals feel threatened and commit unethical acts. *Journal of Applied Psychology, 100*, 360–375. <http://dx.doi.org/10.1037/a0037796>.

Kolmes, K., & Taube, D. O. (2014). Seeing and finding our clients on the Internet: Boundary considerations in cyberspace. *Professional Psychology: Research and Practice, 45*, 3–10. <https://doi.org/10.1037/a0029958>.

Rogerson, M. D., Gottlieb, M. C., Handelsman, M. M., Knapp, S., & Younggren, J. (2011). Nonrational processes in ethical decision making. *American Psychologist, 66*(7), 614.

Wilcox, G., & Schroeder, M. (2017). An academic's ethical obligations for self-care. *The Journal of Educational Thought, 50*(2/3), 80-97. <https://www.jstor.org/stable/26372398>.

Pletti, C., Lotto, L., Tasso, A., & Sarlo, M. (2016). Will I regret it? Anticipated negative emotions modulate choices in moral dilemmas. *Frontiers in Psychology, 7*, 227693. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01918>.

Sah, S., & Fugh-Berman, A. (2013). Physicians under the influence: Social psychology and industry marketing strategies. *Journal of Law, Medicine & Ethics, 41*(3), 665-672. <https://doi.org/10.1111/jlme.12076>.

Mega, C., Ronconi, L., & De Beni, R. (2014). What makes a good student? How emotions, self-regulated learning, and motivation contribute to academic achievement. *Journal of Educational Psychology, 106*(1), 121. <https://doi.org/10.1037/a0033546>.

Άλλες χρήσιμες πηγές είναι:

American Psychological Association. (2012). Benchmark clusters and core competencies. Retrieved from <http://www.apa.org/ed/graduate/benchmarks-clusters-competencies.pdf>.

American Psychological Association. (2017). Ethical principles of psychologists and code of conduct. Retrieved from <http://www.apa.org/ethics/code/index.aspx>.

American Psychological Association. (2021). APA guidelines for the optimal use of social media in professional psychological practice. Retrieved from <https://www.apa.org/about/policy/guidelines-optimal-use-social-media.pdf>

Δουζένης, Α. & Λύκουρας Λ. (2014). *Ηθική και Δεοντολογία στην Ψυχική Υγεία*. Αθήνα: Εκδόσεις Βήτα.

Αναγνωστοπούλου, Τ. (2008). *Ηθική και Δεοντολογία στην Ψυχική Υγεία*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.

Κώδικες δεοντολογίας APA, BPS, Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων.